

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Miluše Doškové, JUDr. Brigity Chrastilové, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci navrhovatele - **Vláda České republiky**, se sídlem Praha 1, nábř. E. Beneše 4, zastoupeného JUDr. V. H., ředitelem odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra, proti odpůrci – **Romská občanská iniciativa ČR**, se sídlem Husitská 43, 130 00 Praha 3, za kterou jedná předseda M. K., v řízení o návrhu na pozastavení činnosti politické strany,

takto:

I. Návrh na pozastavení činnosti politické strany Romská občanská iniciativa **se zamítá.**

II. Odpůrci **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Dne 26. 3. 2003 podala u Nejvyššího správního soudu Vláda ČR (dále jen „navrhovatel“) návrh na pozastavení činnosti politické strany Romská občanská iniciativa ČR (dále jen „odpůrce“) podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích (dále jen „zákon o politických stranách“). Tento návrh odůvodnil navrhovatel tím, že odpůrce opakovaně nesplnil svoji zákonnou povinnost každoročně předložit Poslanecké sněmovně vždy do 1. dubna výroční finanční zprávu (§ 18 odst. 1 zákona o politických stranách). Proto se navrhovatel domnívá, že činnost odpůrce je v rozporu s ustanovením § 4 písm. a) zákona o politických stranách, a navrhuje pozastavit jeho činnost.

Usnesením ze dne 11. 3. 2004, č. j. Pst 12/2003-31, Nejvyšší správní soud přerušil řízení o návrhu na pozastavení činnosti odpůrce, a to z důvodu vyhlášení voleb do Evropského parlamentu, s tím, že v tomto řízení bude soud pokračovat po desátém dni od konce zmíněných voleb (§ 15 odst. 2 zákona o politických stranách), tzn. po 22. 6. 2004.

Dne 30. 6. 2004 odpůrce soudu sdělil, že učinil veškeré kroky k tomu, aby pominuly důvody pozastavení činnosti této strany, protože rozpočtovému výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR byly předloženy chybějící výroční finanční zprávy včetně auditů ve smyslu ustanovení § 18 odst. 1, 2 zákona o politických stranách. Přílohou tohoto sdělení jsou kopie výročních finančních zpráv odpůrce za roky 2000, 2001, 2002 a 2003, opatřených otiskem razítka podatelny Poslanecké sněmovny ze dne 30. 6. 2004.

Navrhovatel dne 15. 7. 2004 k výzvě Nejvyššího správního soudu sdělil, že k předmětným dodatečně předloženým výročním finančním zprávám odpůrce nebylo přijato příslušné usnesení Poslanecké sněmovny PČR a není tak známo její zjištění, zda jsou tyto zprávy úplné. Navrhovatel proto na podaném návrhu trvá.

Ustanovení § 15 odst. 1 zákona o politických stranách zakládá příslušnost Nejvyššího správního soudu rozhodovat o rozpuštění strany a hnutí, pozastavení činnosti strany a hnutí a o znovuobnovení jejich činnosti. Návrh podá vláda; pokud tak neučiní do 30 dnů od doručení podnětu, může návrh podat prezident republiky. O návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí, pozastavení nebo znovuobnovení jejich činnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud v řízení podle části třetí, hlavy druhé, dílu pátého zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Podle ustanovení § 96 s. ř. s. rozhoduje o návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí soud podle skutkového stavu, který tu je v době rozhodnutí soudu.

Podle ustanovení § 4 písm. a) zákona o politických stranách nemohou vznikat a vyvíjet činnost strany a hnutí, které porušují ústavu a zákony nebo jejichž cílem je odstranění demokratických základů státu. Z ustanovení § 18 odst. 1 stejného zákona vyplývá povinnost stran a hnutí předložit každoročně do 1. dubna Poslanecké sněmovně k informaci výroční finanční zprávu v členění konkretizovaném pod body a) až e) tohoto ustanovení. Podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona může být činnost strany a hnutí rozhodnutím soudu pozastavena, jestliže jejich činnost je v rozporu s § 1 až 5, § 6 odst. 5 a § 17 až 19 nebo se stanovami.

Z obsahu spisu soud zjistil zejména následující skutečnosti. Z usnesení Poslanecké sněmovny ze dne 3. 5. 2002, č. 2299, ke Zprávě o kontrole výročních finančních zpráv politických stran a politických hnutí za rok 2001 vyplývá, že odpůrce nepředložil výroční finanční zprávu za rok 2001 a z tohoto důvodu Poslanecká sněmovna požádala vládu o podání návrhu na pozastavení jeho činnosti. Součástí spisu jsou dále kopie výročních finančních zpráv odpůrce za roky 2000, 2001, 2002 a 2003, opatřených otiskem razítka podatelny Poslanecké sněmovny ze dne 30. 6. 2004. Tyto zprávy jsou systematicky členěny podle ustanovení § 18 odst. 1 zákona o politických stranách a obsahují zprávy auditora o ověření roční účetní uzávěrky s výrokem bez výhrad.

Na základě výše uvedených skutečností Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podaný návrh není důvodný.

Z údajů obsažených ve spise (konkrétně z citovaného usnesení Poslanecké sněmovny) je patrno, že odpůrce nesplnil zákonem uložené povinnosti, když opakovaně v zákonem stanoveném termínu nepředložil příslušnému orgánu, tj. Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, výroční finanční zprávu za rok 2001 a nesplnil tak zákonnou povinnost stanovenou v ustanovení § 18 odst. 1 zákona o politických stranách, přičemž nesplnění této povinnosti představuje zvláštní a samostatný důvod, pro který může Nejvyšší správní soud

rozhodnout o pozastavení činnosti strany. Soud nicméně vycházel soud z ustanovení § 96 s. ř. s., podle něhož o návrhu na pozastavení činnosti politické strany rozhoduje soud podle skutkového stavu, který tu je v době rozhodnutí soudu. Primárním smyslem institutu pozastavení činnosti politické strany je totiž vytvořit právní rámec pro nápravu vadného stavu, a pokud k této nápravě ve stanovené lhůtě nedojde, k následnému podání návrhu na rozpuštění strany. Za situace, kdy politická strana po podání návrhu na pozastavení činnosti svým aktivním jednáním vadný stav sama napraví, je však zjevně protismyslné její činnost pozastavovat, neboť v opačném případě by nebyl respektován účel tohoto právního institutu.

Na této skutečnosti nic nemění ani to - jak uvádí navrhovatel - že zatím nebylo přijato příslušné usnesení Poslanecké sněmovny PČR, které by konstatovalo úplnost uvedených výročních finančních zpráv. Z dikce zákona je totiž zřejmé, že výroční finanční zprávy jsou Poslanecké sněmovně předkládány „k informaci“ a slouží zejména k naplnění principu transparentnosti financování politických stran jakožto základních prvků, na kterých je založen celý politický systém (čl. 5 Ústavy ČR). Význam usnesení Poslanecké sněmovny o tom, že strana odstranila protizákonný stav, je dán v případě, kdy již došlo k pravomocnému pozastavení činnosti této strany a kdy tímto usnesením byla stanovená povinnost Poslaneckou sněmovnou uznána za splněnou. Tímto rozhodnutím se činnost strany považuje za řádně obnovenou (§ 14 odst. 3 zákona o politických stranách). V případě, kdy k pozastavení činnosti nedošlo a byl v tomto směru toliko podán příslušný návrh, takovýto význam usnesení Poslanecké sněmovny nemá a není důvodné, aby soud vyčkával schválení tohoto usnesení, tzn. aby fakticky podmiňoval rozhodnutí ve věci předmětným rozhodnutím Poslanecké sněmovny. Pro takový postup není dána zákonná opora a nebyl by ani v souladu s účelem zákona. O tom svědčí kupř. ustanovení § 20a odst. 2 písm. c) zákona o politických stranách, podle něhož výplatu příspěvku na činnost Ministerstvo financí pozastaví, jestliže „byla podána žaloba podle § 15.“ Je tedy zřejmé, že již samotné podání návrhu na pozastavení činnosti politické strany může v konkrétním případě pro dotčenou stranu představovat významný zásah do její činnosti a je proto nanejvýš důležité o těchto návrzích rozhodovat bez zbytečného odkladu. Vyčkávání na příslušné rozhodnutí Poslanecké sněmovny by takovýto zbytečný odklad mohlo představovat, přičemž tuto otázku je navíc nutno vidět i v ústavním kontextu dělby státní moci, kdy je zásadně nevhodné, aby nezávislý soudní orgán de facto podmiňoval svoje rozhodnutí předchozím vydáním rozhodnutí orgánu moci zákonodárné.

Nejvyšší správní soud proto návrh vlády ČR na pozastavení činnosti politické strany ROI ČR zamítl, přičemž tak učinil se souhlasem účastníků řízení bez nařízení jednání (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., když úspěšnému odpůrci podle obsahu spisu náklady řízení nevznikly a neúspěšný navrhovatel právo na náhradu nákladů řízení nemá.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku je přípustná obnova řízení za podmínek uvedených v § 111 a násl. s. ř. s. Návrh na obnovu řízení lze podat k Nejvyššímu správnímu soudu ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy ten, kdo obnovu řízení navrhuje, se dozvěděl o důvodu obnovy. Po třech letech od právní moci napadeného rozhodnutí však může být návrh podán jen tehdy, jestliže byl zrušen trestní rozsudek, jímž byl soud při svém rozhodování vázán.

V Brně dne 22. 7. 2004

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu